

نمیاید که در مدت مزبوره غائب با اجازه ثبت شوند

رئیس - آقای یاسائی (اجازه)

یاسائی - بنده باین طور راپورت که از کمیسیون مرخصی داده میشود مخالفم زیرا نوشته اند آقای سالار اشرف برای انجام امور شخصی میخواهند تشریف ببرند و این بنظر بنده عذر موجهی نیست که ما تصویب کنیم فرق نمیکند همه ماها يك کارهای شخصی داریم البته اگر این است ممکن است مجلس را ول کنیم و برویم عقب کارهای شخصی و بقیه بنده اصل مسلم ثابتی را که در باب مرخصیها باید در نظر بگیریم همان است که در راپورتهای دیگر نوشته میشود که برای عذر موجهی است و برای يك پیش آمدهائی است که ناگزیرند از اینکه استجازه بکنند ولی برای انجام کارهای شخصی که آقایان میخواهند بروند با امور شخصی خودشان رسیدگی بکنند و حقوق هم بگیرند بنظر بنده این عذر موجه نیست و بنده مخالفم

رئیس - آقای کازرونی (اجازه)

کازرونی - رفیق محترم بنده همچو خیال کردند اجازه که گرفته میشود باید برای کارهای نوعی باشد در صورتیکه این طور نیست و استجازه برای کارهای شخصی است و البته هر کس که استجازه میکند برای يك پیش آمدهائی است یا اینکه مریض است و میخواهد رفع مرض از خودش بکند یا اینکه مالش در محاطره است و میخواهد جلوگیری از آن خطر نماید یا طفلش یا عائله اش مریض هستند و در معرض مخاطره واقع شده اند و مجبور است از اینکه استجازه کند و برود آنها را از این مخاطرات نجات بدهد و یقین بدانید که نه من و نه سایر رفقای من برای کارهای نوعی استجازه نمیکنیم کارهای نوعی را باید این جا انجام بدهیم و بگر اینکه آقایان و کلا حق دارند که در مواقع لازمه از مجلس استجازه مرخصی کنند و معمول هم بوده است و خواهد بود و حالاً بطور خصوصی درباره این شخص محترم میآئیم این استجازه را رد کنیم و نپذیریم بنده يك جهت، برایش نمیبینم و کمیسیون مراض هم که بنده بشرف عضویت آن مایلم مذاکره کرده و دلائل این شخص را موجه دانسته است

رئیس - رای میگیریم آقایانیکه مرخصی آقای سالار اشرف را دو ماهه از اول بترج عقرب تصویب میکنند قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد

خبر دیگر

بکنفر از نمایندگان - مدنی از ظهر گذشته است

رئیس - همین یکی است (بترتیب دبل قرائت شد)

شاهزاده فتح الله میرزا نماینده محترم بملاحظه اینکه ائامه منزلشان در عراق است و باره گرفتاری ها که رفع آنها و كول بحضور خودشان است در مجل مذکور يك ماهه از دهم برج عقرب استجازه مرخصی نموده بودند کمیسیون پس از مشاوره تصویب نمیداد که در مدت مزبوره غیبت ایشان با اجازه ثبت شود

رئیس - آقای اخگر (اجازه)

اخگر - خوب است همین طور که در تمام ادارات دولتی مرسوم است که هر سالی يكماه مرخصی برای مأمورین در نظر میگیرند برای وكلائی مجلس هم همین طور قرار بدهند که هر وقت لازم بدانند و ضرورت داشته باشد يكماه از حق مرخصیشان استفاده بکنند و دیگر يكماه و دو ماه و چهار ماه از مجلس اجازه مرخصی نگیرند

رئیس - رای میگیریم آقایانیکه مرخصی يكماه شاهزاده فتح الله میرزا را از دهم عقرب تصویب میکنند قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد

وزیر فوائد عامه - دو فقره لایحه قانونی است که تقدیم مجلس شورای ملی میشود

يك فقره آن راجع بمعافیت ماشینهای فلاحی و صنعتی گمرکی است و يك فقره آن هم مربوط با اجازه بکنفر مهندس برای جنگل ها است که آن هم تقدیم مجلس شورای ملی میشود و البته مراجعه خواهد شد بکمیسیون های مربوطه

کازرونی تقاضای فوریت هم نمیکند وزیر فوائد عامه - غیر نظر این به که

لایحه که فوریتش تصویب شده هنوز در کمیسیون مانده و تکلیفش معین نشده است بنده دیگر جرأت نمیکنم ولی میخواستم عرض کنم که لوايح زیادی از طرف وزارت فوائد عامه تا حال تقدیم شده است و تکلیف هیچ يك از آنها معین نشده است خواستم استدعا کنم کنم که هر چه زودتر تکلیف آنها را معین فرمایند

رئیس - جلسه ختم میشود

جلسه آتیه روز پنجشنبه دستور اول پیشنهاد آقای داور و پیشنهاد آقای دولت آبادی راجع باقتصادیات

ثانیاً پیشنهاد شاهزاده شیخ رئیس راجع بقضیه بودائس یعنی همین پیشنهادی که امروز داده اند

ثالثاً دو فقره خبر از کمیسیون بوده راجع بورنه ضیاء الدین خان و سادات زنفوری

آقای محمدولی میرزا (اجازه)

محمدولی میرزا - عرضی ندارم رئیس - آقای حاج عز الممالك (اجازه)

حاج عز الممالك - عرض بنده همان بود که فرمودید

رئیس - آقای یاسائی

یاسائی - بنده میخواستم عرض کنم که پیشنهاد شاهزاده شیخ رئیس راجع بقضیه بودائس چه عنوان قانونی خواهد داشت بعد از اینکه قضیه تمام شده و رای هم داده شده است دیگر احاله اش بشعبه چه صورتی دارد و مقصودم سؤال از مقام ریاست بود که آیا يك مجوز نظامنامه داریم و اگر يك مجوزی پیدا کرده اند بفرمایند تمامام مطلع شویم و الا رائی است داده ایم تصویب هم شده و تمام شده است و بفرمایش آقای مشیرالدوله اطلاع هم داشتیم و قضیه هم گذشته و به و خارجها هم اضطرابی برای ما حاصل نمیشود و در تحت تأثیر و واقع نخواهیم شد مایك مسئولیتی داریم و همان طوری که شاهزاده نصرت الدوله فرمودند رای خود را هم رشیدانه میدهم و وجداناً هم پیش مو کلین خود مسئولیتی نداریم برای اینکه عقیده مان اینست و قسم هم خورده ایم که خیانت نکنیم و خیانت هم نخواهیم کرد

رئیس - آقای ضیاء الواعظین (اجازه)

ضیاء الواعظین - بنده خواستم از آقای وزیر فوائد عامه سؤال کنم راجع به آن سئوالی که آن روز از ایشان شد جوابی نداده اند اگر ممکنست امروز یا جلسه بعد جواب بفرمایند

وزیر فوائد عامه - کدام سؤال؟

ضیاء الواعظین - راجع بواکنها

وزیر فوائد عامه - جواب خیلی مفصلی بآقای دست قیام دادم

رئیس - آقای شریعتمدار (اجازه)

شریعتمدار دامغانی - بنده از آقای وزیر خارجه سئوالی داشتم و تقدیم مقام ریاست هم کرده ام و چون در حد از دست تقاضا میکنم اخطار بفرمایند بپایند جواب بدهند رئیس - اخطار میشود

آقای دست غیب

(اجازه)

دست غیب - سئوالاتی از وزراء شده است و علت اینکه نمیآیند جواب بدهند چیست در نظامنامه داخلی برای جواب استیضاح يكماه مدت معین شده است

يكماه است ؟ دو ماه است ؟ سه ماه است ؟ چهار ماه است ؟ چندین ماه است سؤال شده است چه علت دارد که نمیآیند جواب بدهند ؟

رئیس - همه آقایان وزراء اخطار میشود که برای جلسات بعد حاضر شوند (مجلس يك ساعت بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی مؤمن المالك

جلسه ۷۳

صورت مشروح مجلس
یوم پنجشنبه ۳۱ میزان
۱۳۰۳ مطابق ۲۴ ربیع
الاول سنه ۱۳۴۳

مجلس دو ساعت و بیست دقیقه قبل از ظهر بریاست آقای مؤمن المالك تشکیل گردید

(صورت مجلس یوم سه شنبه ۲۹ میزان را آقای اقبال المالك قرائت نمودند)

رئیس - صورت مجلس ایسرادی دارد یا نه ؟

آقای کازرونی

(اجازه)

کازرونی - در جلسه گذشته بعد از اینکه آقای حاج عز الممالك پیشنهاد کردند انتخاب کمیسیونها تجدید شود بنده مخالفت کردم و عرض کردم مخالف قانون است

این اولاً وثانیاً از مقام محترم ریاست سؤال کردم که آیا این تجدید انتخاب بموجب قانون است یا خیر

در خلاصه مذاکرات کان لم یکن پنداشته حتی اشارهای هم از این عرایض بنده نشده است تذکراً عرض کردم که یادداشت شود

رئیس - خوب مخالفت جنابعالی نوشته میشود

آقای رئیس التجار

(اجازه)

رئیس التجار - بنده در صورت مجلس عرضی ندارم

رئیس - آقای اخگر

(اجازه)

اخگر - بنده هم بعد از تصویب صورت مجلس عرضی دارم

رئیس - صورت مجلس ایسرادی ندارد ؟

(گفته شد خیر)

آقای اخگر

(اجازه)

اخگر - مهمترین مسئله که حتماً باید توجه مجلس مقدس شورای ملی را جلب کند موضوع اقتصادیات مملکتی است و البته در این مدت مذاکرات بسیاری چه در خارج مجلس و چه در جراند و چه در بین آقایان نمایندگان شده است و امروز هم جزء دستور است که بنا است کمیسیونی برای اینکار انتخاب شود

تا کنون راه عملی برای رفع مضاری که بواسطه اقتصادیات بر مملکت وارد شده بنظر بنده نرسیده بود ولی امروز يك راه عملی بنظر بنده رسیده که می خواهم آنرا عرض کنم

البته آقایان تصدیق می فرمایند که هر خانواده بی معاش باشد و برای پومپه

خود لنگ باشد هیچ کاری از آن خانواده برنماید و بهیچوجه نمیتواند به امورات خود رسیدگی کند البته همه آقایان تصدیق میکنند مهمترین مسائل احتیاجی يك خانواده مسئله معاش آن خانواده است در اینمملکت هم بدیهی است همه چیز لازم است وفاقه تمام اصلاحات می باشد ولی اول باید فکری کرد که مردم بتوانند زندگانی خود را تأمین کنند و پس از آن برای سایر اصلاحات فکری بکنند مملکت ما يك مملکت ماشینی و صنعتی نیست و اگر ما بخواهیم خیلی جد و جهد هم بکنیم و تا صد سال دیگر هم با نهایت جد و جهد صنایع مان را ترویج کنیم بالاخره موفق نخواهیم شد که در اینجا اتومبیل بسازیم و بفاراج بفروشیم یا ساعت بسازیم و بفاراج بفروشیم.

مملکت ما مملکتی است زراعتی و البته مسئله زراعت هم چون محتاج الیه قوت عامه مردم است در درجه اول اهمیت است و به علاوه مملکت ما موقعیتش طور است که مساباهای ما بمحصولات فلاحی ما محتاجند و اگر ما محصول اضافه پیدا کنیم از ما میفرند در نتیجه خساراتی که در جنگ بین المللی از طرف قشون نزاری روس بدولت ایران وارد شد يك معامله با روس کردند که در نتیجه آن يك چیزهایی

رئیس - اگر پیشنهادی دارید بنویسید بفرستیم بکمیسیون.

اخگر - چون آقای رئیس اجازه نمی فرمایند مابقی عرایض را عرض نمی کنم و پیشنهاد خواهم کرد.

رئیس - آقا پیشنهادی دارند به ایشان تذکر دادم پیشنهادشان را بدهند یا در اینجا قرائت شود یا مراجعه میشود بکمیسیون و بنده گمان می کنم نباید وقت مجلس را صرف کنفرانس دادن نمود.

بعضی از نمایندگان - صحیح است.

رئیس - آقای شریعت زاده (اجازه)

شریعت زاده - بنده عرایضی داشتم که لازم میدانم امروز عرض کنم ولی چون بعضی از نمایندگان قبلاً اجازه خواسته اند و تاحدی وقت مجلس صرف شد این است که عرایض را بروز دیگر میگذارم.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده راجع به لایحه موافقت و مخارج که از طرف مالیه منتشر شده است عرضی داشتم الان برج عقب است نه کمیسیون بودجه در این باب توضیحی داده است که بنده به هم و غالب اقلام آنرا بنده نفهمیدم و ایرادی هم بر بنده نیست بجهت اینکه

خیلی معشوش است.

خدا شاهد و گواهد است که این عرایض بنده کنفرانس نیست اصل مسئله است هر چه سؤال کردم کسی جواب نداد بنده خواستم بفهمم این لایحه که منتشر کرده اند از روی بصیرت بوده یا خیر؟

این را بیک ترتیب بنده بفرمایند یا يك کمیسیون را معین کنند که بنده هم بروم در آن کمیسیون و بفهمم که این عوائد و مخارج چیست یا اینکه آقای وزیر مالیه که تشریف دارند خوب است آگاهی را که بنده سؤال میکنم يك يك جواب بفرمایند.

رئیس - ممکن است از رئیس یا مخبر کمیسیون بودجه توضیح بخواهید آقای رئیس التجار (اجازه)

رئیس التجار - بنده دیروز در یکی از ادارات مالیه برای يك کار شخصی رفته بودم در آنجا مذاکراتی راجع به بندر شهریار و غیره شنیدم که لازم دانستم با بودن آقای وزیر مالیه عرض کنم.

رئیس - بطور سؤال میفرمائید.

رئیس التجار - خیر خواستم تذکر بدهم با آقایان راجع به بندر شهریار و ورامین و خالصجات که امسال حاصل بعمل نیامده است و اغلب املاک اربابی بدون بذر مانده است و در آن اداره میگفتند در هاله آلوده است.

زیرا انبار ذخیره دارد ولی اگر توجه مخصوص از طرف مجلس و دولت راجع بپذیر نشود سال آتی طهران دچار خطر قحطی خواهد بود. باینجهت بودن آقای وزیر مالیه را مغتنم شمرده خواستم از ایشان تقاضا کنم که در این باب توجهی بکنند.

وزیر مالیه - عرض میکنم که وزارت مالیه در این خصوص بی خیال نبوده و اقداماتی کرده است عرض نمیکند که وزارت مالیه کاملاً میتواند این درد را دوا بکند ولی حاضرم در موقع دیگر شرح بدهم که چه اقداماتی در این باب شده و خواهد شد ولی اینقدر عجلانته عرض میکنم که وزارت مالیه در این باب بیخیال نبوده يك اقداماتی کرده است و مشغول به اقدامات دیگری هم هست.

رئیس - آقای طهرانی (اجازه)

آقا شیخ محمد علی طهرانی - بنده بدون تعرض از کنفرانس دادن

در مجلس میخواهم يك سؤالی از کمیسیون فقط بکنم که تقریباً سه سال وقت مجلس صرف شد و بالاخره ما نفهمیدیم کار نقطه بکجا انجامید ما متصل در موضوع اقتصادیات صحبت میکنیم ولی يك چنین موضوع مهمی که بمجلس آمد و مدتی آقایان در کمیسیون در باب آن زحمت کشیدند بالاخره نتیجه آن چه شد و ما

بچه قسم جواب مردم را باید بدهیم. آیا باید بگوئیم گذشت یاد شد یا بقبول خواهد شد یا در جریان است؟

رئیس - آقای سهام السلطان (اجازه)

سهام السلطان - در این موضوع که آقای طهرانی اظهار کردند سابقاً هم در مجلس عرض شد که دوسه ماده در مجلس مطرح شد و بواسطه يك اختلافاتی که پیدا شد بتوسط دولت بنمایند کمیانی که در اینجا بود مراجعه شد و جواب خواستند از افرادی که بنده از خارج شنیدم گویا در آن خصوص يك جوابهایی هم از کیانی رسیده است ولی از طرف دولت هنوز به کمیسیون مراجعه نشده و البته وقتی که از طرف دولت بکمیسیون مراجعه شود کمیسیون نظریات خود را بمجلس اظهار خواهد کرد.

رئیس - آقای کازرونی (اجازه)

کازرونی - بنده سؤالی از آقای وزیر مالیه داشتم.

رئیس - بفرمائید.

کازرونی - چنانچه خاطر آقایان مستحضراست چندی پیش قانونی بجهت الصاق تمبر بر عرایض بمجلس آمد و در وقت که شیراز جمع شکایت کرده اند که رئیس مالیه آنجا امر کرده است مکتوباتی که بمالیه نوشته میشود نباید بدون الصاق تمبر باشد. حقیقتاً اگر چنانچه قوانینی که ما وضع میکنیم يك اثراتی برش قائل هستند خوبست وزراء محترم آن قوانینی را که مجلس تصویب میکند بموقع اجر گذارند و در موقعی که تصویب يك چیزی را از مجلس میخواهند و مجلس رد میکند دیگر چرا باید اجرا شود؟ بنده خواستم سؤال کنم که آیا حقیقت دارد در شیراز پول الصاق تمبر را مطالبه میکنند و شکایات آنها وارد است یا خیر؟ همبقتدر اطلاع بدهند که مستحضر شویم.

وزیر مالیه - از طرف وزارت مالیه در این خصوص بی خیال نبوده و اقداماتی کرده است عرض نمیکند که وزارت مالیه کاملاً میتواند این درد را دوا بکند ولی حاضرم در موقع دیگر شرح بدهم که چه اقداماتی در این باب شده و خواهد شد ولی اینقدر عجلانته عرض میکنم که وزارت مالیه در این باب بیخیال نبوده يك اقداماتی کرده است و مشغول به اقدامات دیگری هم هست.

رئیس - آقای طهرانی (اجازه)

آقا شیخ محمد علی طهرانی - بنده بدون تعرض از کنفرانس دادن

در مجلس میخواهم يك سؤالی از کمیسیون فقط بکنم که تقریباً سه سال وقت مجلس صرف شد و بالاخره ما نفهمیدیم کار نقطه بکجا انجامید ما متصل در موضوع اقتصادیات صحبت میکنیم ولی يك چنین موضوع مهمی که بمجلس آمد و مدتی آقایان در کمیسیون در باب آن زحمت کشیدند بالاخره نتیجه آن چه شد و ما

دست غیب - بلی مخالفتهائی که نسبت باعتبار نامه ها میشود البته آقایان سابقه دارند از دور است یکی راجع به صلاحیت و یکی راجع به جریان انتخابات در خارج راجع به صلاحیت يك چیزهایی از آقای هایم در آنکار و از هان مردم هست و بعضی دلائل هم دارند.

از قبیل روزنامه که بقلم ایشان طبع شده و بعضی چیزهای دیگر که با تصریح اظهار آنها در مجلس اگر چه چندان ایهیتی ندارد ولی چندان خوش آیند نیست این است که راجع بآن مطالب که معروف و مشهور است از قبیل روزنامه که عرض کردم و در عدلیه مطرح است و مسائلی که اغلب آقایان سابقه دارند عجلانته عرض نمی کنم.

اما راجع به جریان انتخابات که بنده مطلعم راجع به جریان انتخابات يك تهدیدات و تطمیعاتی در انتخاب آقای هایم شده که گمان نمی کنم اسناد آنها هم در دوسه باشد و آن شعبه (که نمایانم کدام شعبه است) بآن رسیدگی نموده

البته اعضاء شعبه آن اسناد را دیده اند و متابعی اشخاص نسبت بانتخاب ایشان رای داده اند که صلاحیت نداشته اند از جمله مسلمان نسبت بایشان رای داده است.

این مسائل در دوسه بطوریکه بنده شنیدم هست و البته اگر نباشد مخبر شعبه دفاع خواهد کرد که چنان چیزی نیست که پیش بنده مجرزا است این است که جریان انتخابات و صلاحیت ایشان را نه بنده تنها مخالف شایعات و از هان مردم هم برخلاف ایشان است.

چون عرض کردم که نمیخواهم مطالب بی پرده گفته شود و از حدود نزاکت خارج شود.

اینست که همبقتدر عرض میکنم راجع به صلاحیت ایشان خیلی از مردم تردید دارند و خیلی نسبت ها بایشان میدهند و راجع بانتخاب ایشان هم تهدید و تطمیعی شده است.

اگر این طور نیست آقای مخبر دفاع بفرمایند تا بعد بقیه عرایض را عرض کنم.

رئیس - آقای هایم اجازه خواسته اند ولی آقای سر کشیک زاده قبل از ایشان اجازه خواسته اند.

گمان می کنم اگر خودشان مقدم باشند بهتر باشد.

رئیس - پیشنهاد آقای افشار قرائت (شرح زیر قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم اعتبار نامه آقای هایم جز دستور بشود.

رئیس - مخالفی ندارد؟ (گفته شد خیر) نسبت بوکالت ایشان آقای دستغیب مخالف بودند.

توضیحات بدهم

يك قسمت راجع بعدلیه اظهار کردند اگر بنده در عدلیه کاری کرده ام یا محکوم شده ام خوبست حکم عدلیه را ارائه بدهند.

راجع بعدم صلاحیت هم اظهار کردند نفهمیدم از کجا عدم صلاحیت بنده بایشان ثابت شده.

در دوسه چنین چیزی که عدم صلاحیت بنده را برساند نیست.

بعلاوه بنده یکی از مأمورین ادارات دولتی بوده ام و سابق روشن و پاک هم دارم و در راه خدمت بدولت و ایفای وظیفه فداکاریهایی کرده ام که برای امروز و آتی مایه افتخار بنده است.

در سه خدمات بنده در اداره گمرک هست و در راه ایفاء وظیفه چندین مرتبه هم دچار مخاطرات شده ام اگر این خدمات عدم صلاحیت بنده را میسراند حرفی ندارم.

ولی بنده تصور می کردم موقعی رسیده است که نمایندگان ملت صحت عمل را بخوبی سزا میدهند دیگر بسته است بنظر آقایان محترم.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - کافی است؟

بعضی از نمایندگان - کافی است.

کازرونی - کافی نیست. بنده هم اجازه خواسته ام.

رئیس - دلیل عدم کفایت مذاکرات را بفرمائید.

کازرونی - بلی بنده بایستی دلائلی بجهت عدم کفایت مذاکرات عرض کنم. البته دلائل طرفین باید گفته شود که آقایان نمایندگان بدانند چگونه رای میدهند.

بنده که دلائلی برای عدم صلاحیت ایشان دارم باید اظهار کنم آن وقت آقایان بفرمایند مذاکرات کافی است در صورتی که بنده دلائل مخالفتم را عرض نکردم چگونه میفرمایند مذاکرات کافی است؟

رئیس - آقایانی که مذاکرات را کافی میدانند قیام فرمایند (جمعی قیام نمودند).

معلوم میشود کافی نیست.

آقای سر کشیک زاده.

(اجازه)

سر کشیک زاده بنده موافقم.

رئیس - آقای کازرونی (اجازه)

کازرونی - مخالفت بنده از دو نقطه نظر است یکی در خصوص جریان انتخابات و دیگری راجع بعدم صلاحیت.

اولاً در خصوص جریان انتخابات چنان بر آقایان معلوم است.

انجمن های نظار جزء بایستی بتصویب انجمن نظار مری گری باشند و در این انتخاب

اتفاقاً اینطور نبوده است.

انجمن نظار مری گری هیچ نظری در در همین انجمن های نظار جزء ولایات نداشته است و نمیدانم از روی چه ترتیبی تعیین شده اند و این برخلاف قانون است.

در دوره چهارم هم در همین موضوع یعنی در موضوع انجمن نظار مری گری راجع بمثل متنوعه وزارت داخله از کمیسیون داخله سؤال کرد که تکلیف چیست و در این خصوص کمیسیون دوسه جلسه با حضور معاون وزارت داخله مذاکراتی شد و بالاخره گفته شد که باید بتصویب انجمن نظار مری گری باشد چنانچه قانون هم تصریح کرده است.

این یکی ثانیاً بعضی ولایات حق انتخاب داده شد مثل بوشهر. دماوند. قصر شیرین و غیره که بنده تماشا را در نظر ندارم چیزی که میدانم اینست که باین سه محل که عرض کردم قطعاً حق انتخاب ندادند این دو فقره.

دیگر اینکه در اصفهان در همان روزی که تفرقه داده اند در همان روزی گرفته اند این هم برخلاف قانون است.

در اصفهان باشخصی که صلاحیت انتخاب کردن نداشته اند تفرقه داده اند و رای آنها را هم اتخاذ کرده اند اسناد این هم در دوسه موجود است.

و بنده از نقطه نظر اینکه وقت مجلس مقدس تضییع نشده باشد (گرچه سابقه هم دارد) دوسه رانمی خواهم که مفصل آن ها را قرائت کنم ولی اگر آقایان مایل باشند ممکن است دوسه را بیاورند و آن اسناد را ارائه بدهم.

بطوری که عرض کردم در اصفهان در همان روزی که تفرقه داده اند در همان روز هم اخذ رای نموده اند.

کلیه نمایندگان اصفهان که تهدید شده اند شکایاتی دارند که در دوسه موجود است.

خلیل و جلیل نمیدانم.

(همه نمایندگان)

کازرونی خوبست آقای رئیس اجازه بفرمایند دوسه را بیاورند. آقا اسناد را بنده ارائه بدهم چون آقایان تکذیب کردند جلیل و خلیل دو نفر کلیمی هستند که خدمت يك نفر از علماء اصفهان آقای آقا سید احمد دوات آبادی رفته اند و امضای خودشان را مسجل بامضای آقا نموده اند احتشام الحکماء آقای آقا سید احمد يك سال است مریضند.

رئیس - (خطاب با احتشام الحکماء)

آقا اگر اظهاراتی دارید بعد اظهار کنید.

کازرونی هم چنین آقای آقا سید باقر سدهی بر حسب اعتراف کلیمیان شهادتی نوشته اند حالا اگر خلاف واقع است یا خیر بنده نمی دانم.

دیگر اینکه يك اوراق جعلی.

از اینجانب طبع کرده اند و بولایات فرستاده اند و ملا سلیمان که آن اوراق مضی بامضای او است میگوید این اوراق از من نیست و جعلی است.

از جمله چیزهایی که باید در انتخابات رعایت شود و مخصوصاً بمنزله اساس کار است اینست که باید نظار معروف بامانت و درست کاری باشند لکن بعضی از اعضاء انجمن نظار مرکزی اینطور نبوده اند از جمله آنها عزیز نامی است که یکی از نظار است که دارای سابقه خوبی نیست و اوراق جعلی او در عدلیه کشف شده دوسه های دیگری هم از همین آدم که از نظار است در عدلیه موجود است.

انتخابات باید آزاد باشد لکن در مرکز باشخصی که میخواسته اند برای گرفتن تفرقه بانجمن ورود کنند بلیط می داده اند و بدون بلیط اجازه ورود نمیداده اند معلوم میشده است که يك انجمن نظار هم دم در بوده است و باشخصی که میل داشته اند بلیط میداده اند که بروند تفرقه بگیرند.

از جمله چیزهایی که در مرکز واقع شده و در مرآی خود مالت اینست که باشخاص غیر صالح تفرقه داده اند و بعضی اشخاص که حق انتخاب کردن در حوزه مسلمان ها داشته اند به آن ها تفرقه داده اند.

دفتر و کتابچه ثبت اسامی دلالت بر این مسئله دارد و تصریح میکند.

حالا نمیخواهم خیلی اطاله کلام کنم که اسامی آن اشخاص چیست که از دوجا تفرقه گرفته اند یا باشخصی که از مجرای شرافت معاش نمیکند تفرقه داده اند در صورتی که قانون تصریح میکند که باین قسم اشخاص نبایستی تفرقه داد.

این عرضی که بنده میکنم اگر بدوسه مراجعه شود معلوم میشود.

مخصوصاً بعضی از اعضاء انجمن نظار اعتراض میکردند که باین اشخاص نباید تفرقه داده شود لکن پذیرفته نمی شده انجمن نظار مرکزی بصورت انتخابات جزء هم رسیدگی نکرده در صورتی که بایستی رسیدگی کرده و صحت و سقمش را تصدیق کنند فقط تلگرافاً از ولایات اکثریت را گفته اند و وزارت داخله هم اکثریت مرکز ولایات را گرفته و آنها را جمع بندی نموده و نتیجه را گفته بدون این که انجمن نظار ببیند و در صحت و سقم انجمن های ولایات رسیدگی کرده و تصدیق بصحت یا عدم صحت بکنند.

این را هم آقایان تصدیق میفرمایند که خلاف قانون است و بالاخره صورت مجلس را هم چهار نفر امضاء کرده اند و تفصیل آنها اینطور است:

سه نفر مثبت و سه نفر منفی و بکنفر بین

این یک نفر هم اظهاراتی داشته و

تصدیقاتی داده است باشد.

بالاخره صورت مجلس را چهار نفر امضاء کرده اند و سه نفر امضاء نکرده اند و این اعتراض در خود انجمن موجود بوده این مسئله راجع بکیفیت انتخاب بود که کمیخواستم زیاد حرف بزنم و سعی کردم که کمتر بشود.

اما راجع به صلاحیت ایشان.

ایشان در موقعی که مستخدم دولت بوده اند يك قضایائی اتفاق افتاد و يك راپورتی بوزارت امور خارجه رسیده که بالاخره منجر بانفصال ایشان شد منذلك مأموریت های بطرف قزوین و آذربایجان پیدا کردند با يك صور مختلفه که بعد بنده اطلاع پیدا کردم و خود بنده هم جا همراهش نبودم چون نمیخواهم مطالب را واضح و آشکار و بدون پرده عرض کنم گمان میکنم آقایان از بعضی قضایا مصیوق باشند.

در هر صورت وکیل اولایا بایستی پیش مردم معروف بامانت و صحت عمل و سابقه خوب باشد.

اشخاصی که متهم ببعی چیزها هستند البته اسباب تزلزل و تشویش اذهان میشود و برای مجلس شورای ملی گمان نمی کنم صلاحیت داشته باشد و بیشتر مخالفت بنده هم از همین نظر است.

یادداشت های بنده خیلی مفصل است ولی میترسم اگر بخواهم کاملاً توضیح بدهم قدری از دایره نزاکت خارج بشود این است که مابقی را موکول میکنم با احساسات و نظریات نمایندگان محترم خودشان مختارند هر چه میخواهند بکنند.

رئیس آقای سر کشیک زاده (اجازه)

سر کشیک زاده - بنده از نقطه نظر خودم عرض میکنم که بنده بنام دفاع از يك نفر مظلوم پشت این تریبون آمده ام.

بعقیده بنده باملل متنوعه یا بایک بدبختی يك مخالفتهائی بشود

دست غیب - مخالفت با مل متنوعه نیست

سر کشیک زاده - پس با کیست؟

با مسلمانست؟ و بنظر بنده خوب نیست با يك بدبختی که در اقلیت است اینطور معامله شود.

بهر صورت آقایان میل داشته اند مخالفت کرده اند و بنده هم در آن قسمت عرضی ندارم.

آقای کازرونی دوا برادر داشتند آقای دست غیب هم يك ایراد داشتند

اما آقای کازرونی راجع بانتخابات يك اشاراتی کردند ولی بنده که در شعبه يك بودم و سایر آقایانی هم که در آن تاریخ در شعبه يك بودند از قبیل آقای مشیرالدوله

و دیگران يك چنین مسائلی را در دوسه ندیدیم.

و در غالب جاها انتخابات با رعایت ترتیب قانونی شروع و خاتمه یافته است و صورت مجلس را وزارت داخله فرستاده اند و وزارت داخله هم بمجلس فرستاده است. آقای دست غیب راجع بروزنامه يك اشاره کردند.

اولا روزنامه مال ایشان نبوده است و نویسنده آن مقاله هم يك نفر مسلمان وسيد بوده و در محاکم صلاحیت دار هم تبرئه شده است و در این قسمت هم داخل نمی شوم زیرا بنظر بنده مجلس محكمه نیست و مجلس باید از نقطه نظر انتخابات رسیدگی کند و اگر ایشان مقصود هستند آنهم بایستی در محكمه صلاحیت داری ما که شود ولی متأسفانه تاکنون از طرف هیچ محكمه که احضار شده اند و نه ما که شده اند و نه محكوم شده اند. و چون بنده قائم بنظریه اکثریت مجلس این است که تقاضا میکنم مذاکرات هم کافی باشد.

دست غیب - سوء تفاهم شده است اجازه فرمائید يك توضیح بدهم

رئیس - توضیح نظامنامه است؟
دست غیب - بلی آقای سرکشك زاده در انشاء فرمایششان فرمودند که بامثل مختلفه نبایستی ضدیت کرد.

بلی همین طور است هیچکس هم بامثل متغیره ضدیت نکرده است و بهترین دلیل بنده اینست که پرروز در شعبه که مخبرش بودم اعتبارنامه آقای سهراب خان مطرح شد و رأی هم داده شد و صبح قبل از مجلس خود بنده آمدم و راپورتش را نوشتم و خودم خواندم بامثل متغیره هیچکس ضدیت نکرده است.

راجع باین مورد بخصوص مخالفت شده است و با کلبی ها هم کسی مخالفت نکرده است.

باعنوان کلبی بطور مطلق یا بطور خصوصی کسی مخالف نیست ولی در این موضوع بخصوص بواسطه يك اشکالات و اشتباهاتی که در خارج پیدا شده بود بنده مخالفت کردم و چون فرمودید مطابق نظامنامه توضیح بدهم از این جهت بهین اندازه توضیح قناعت کردم. و اگر باز مذاکره شد دلائل خود را عرض میکنم

رئیس - باید رأی گرفته شود
دست غیب - پیش نهادی تقدیم شده است.

رئیس - پیشنهاد شده است رأی مخفی گرفته شود.
(شرح ذیل قرائت شد)
ما امضاء کنندگان در ذیل تقاضا می کنیم که بخصوص اعتبارنامه مسیوهایم رأی باورده گرفته بشود.

دست غیب - این پیشنهاد باورده است پیشنهادی برای رأی مخفی شده است (شرح ذیل قرائت شد)

ما امضاء کنندگان ذیل از مقام مجلس تقاضا میکنیم که در موضوع انتخاب مسیو هایم رأی مخفی با بهره سیاه وسفید گرفته شود.

کازرونی - رضادامغانی - سلیمان محسن اقل شیخ محمد علی الموتی - مصطفی الموسوی البهبهانی - دست غیب - م. شهاب هاشم آشتیانی - یعقوب الموسوی - اخگر - عبدالله یاسائی - مهدی زاهدی - آقا شیخ فرج الله - بین الملک.

رئیس - پیشنهاد دیگری در همین موضوع شده است.
(شرح ذیل خوانده شد)
این جانبان نسبت با اعتبارنامه آقای هایم تقاضای رأی مخفی میکنیم.

علیرضا الحسینی - ضیاء الواعظین - نظام التولیه.

رئیس - هیجده نفر تقاضای رأی مخفی کرده اند ولی هشت نفرشان مسترد داشته اند.

(شرح آتی قرائت شد)
یاسائی - حاج میرزا علیرضا - آقامیرزا شهاب الدین - حاج عز الممالک

حاج عز الممالک - بنده هیچ امضاء نکرده بودم

رئیس - بین الملک است آقا سید یعقوب. نظام التولیه. مقوم الملک. اخگر.

رئیس - باید رأی گرفت به قیام و قعود.

کازرونی - يك پیشنهاد دیگری هم شده است راجع برای باورده.

رئیس - رأی باورده؟
کازرونی - بلی پیشنهادش را تقدیم کرده ام.

رئیس - شش نفر تقاضا کرده اند با ورده رأی گرفته نشود.

رأی گرفته میشود با ورده آقایانی که وکالت آقای هایم را تصویب میکنند ورده سفید والا ورده کبود خواهند داد (اخذوا استخراج آراء بعمل آمده نتیجه بقرار ذیل حاصل گردید)

ورده سفید علامت قبول ۵۷
ورده کبود علامت رد ۹
ورده امتناع ۱۶

رئیس - عده حاضر نود و سه باینجه و هفت رأی وکالت آقای هایم تصویب شد
کانونی - تقاضا میکنم اسامی رأی دهندگان قرائت شود.

رئیس - مطابق نظامنامه اسامی در جلسه بعد باید قرائت شود
اسامی موافقین آقایان فتح الله میرزا وکیل الملک - یاسائی - کی استوان - احیاء السلطنه - رئیس التجار - سبهدار

اعظم - شیخ الاسلام ملایری - غلامحسین میرزا سالار لشکر - سردار مخم - شیروانی داور - حاج مشیر اعظم - مجده هاشم میرزا قوام الدوله - مشیر الدوله - سردار فاخر محمدولی میرزا آقا شیخ هادی شیخ رئیس آقا سید کاظم یزدی - آقا میرزا رضاخان افشار - حاج میرزا اسدالله خان - مصدق الملک احتشام الحکماء - ملک التجار - سهام السلطان شیخ العراقین زاده - عظیمی - نجبات - امین الشریعه - معاضد السلطنه - مدرس - امیر احتشام - سردار نصرت - صولت السلطنه - سردار معتمد - ضیاء الاحیاء - امیر اعلم - آقا میرزا سلیم خان ایزدی - صدرائی - شریعت زاده - دبیر اعظم - تدین - آقا میرزا الله خان - وحید الدوله - مدبر الملک دیوان بیگی - نصرت الدوله - معتمد السلطنه معظم السلطان - مشیر معظم - عباد السلطنه سرکشك زاده - رهنما - آقا میرزا سید احمد بهبهانی - آقا سید حسن

اسامی مخالفین آقایان: کازرونی - آقا سید مصطفی بهبهانی - صدر العلماء - مفتحی - آقا شیخ عبدالرحمن - حاج میرزا علیرضا آقامیرزا آقاخان عصر انقلاب - ضیاء الواعظین - دست غیب - الموتی

ورقه بدون قید رد و قبول آقایان زعیم سهراب خان

وزیر مالیه - چون عمل بودجه کل مملکت هنوز تمام نشده و البته تا وقتی که تکلیف قطعی آن معلوم شود چند روزی اقل طول خواهد کشید و معارج کلیه ادارات و بخصوص بعضی از آنها فوریت دارد و اگر چنانچه بتعویق بیفتد اسباب اختلال کار ادارات میشود

لهذا لایحه يك دوازدهم برج میزان را از طرف هیئت دولت تقدیم مجلس شورای ملی نموده و تقاضا میکنم در همین جلسه مطرح مذاکره قرار دهند

رئیس - لایحه قرائت میشود بعد به فوریتش رأی گرفته میشود

(لایحه مزبوره به مضمون ذیل قرائت شد)

مقام محترم مجلس شورای ملی چنانکه خاطر نمایندگان محترم مستحضر است اعتبارات هندالسنه ۱۳۰۳ هنوز تصویب نشده و مدتی که اجازه پرداخت بروج حمل و نور و جوزا و سرطان واسد و سنبله بر يك دوازدهم اعتبارات سنه ماضیه ۱۳۰۲ بر آن صادر شده بود منقضی گردیده و باین جهت در باره موضوعیت پرداخت معارج دچار اشکال شده است چنانکه خاطر محترم نمایندگان مستحضر است بعضی از پرداختها باید در سورت و موعده معینه بعمل آید و الا ضررهای مالی مهم بملت هدم توانائی بجمع آوری و کنترل عایدات متوجه دولت خواهد شد و به علاوه در اغلب موارد عایدات را بدون صرف وجوه نمی توان جمع آوری کرد و نیز اجازه هم برای

پرداخت معارج بروج میزان هندالسنه دست نیست.

بنظر بمراتب معروضه فوق قانون ذیل را پیشنهاد نموده و بفوریت استدهای ضروری آنرا بمنماید:

ماده اول - وزارت مالیه مجاز است حقوق و معارج و مستعریات و شهریه های بروج میزان ۱۳۰۳ را از قرار يك دوازدهم اعتبارات مصوبه سنه ۱۳۰۲ تأدیه نماید

تبصره - حقوق مأمورین خارجه که مشمول قانون مصوب ۱۶ حمل ۱۳۰۱ و هنوز در مقام خود باقی می باشند از باب يك دوازدهم فوق الذکر باید توقیف شود

ماده دوم - تأدیه کلیه وجوهی که پرداخت آنها بر طبق این قانون اجازه داده میشود باید علی الحساب و پیش از تصویب بودجه های سنه حاضره اصلاحات لازمه در مقادیر آنها بعمل آید تا تأدیه و جرمزبوره کاملاً مطابق بودجه های ۱۳۰۳ بود باشد

ماده سوم - بابت معارجی که در بودجه های تفصیلی هندالسنه ۱۳۰۳ ارسال شده بمجلس شورای ملی منظور نگردیده هیچ مبلغ وجهی نباید پرداخته گردد

رئیس - مذاکراتی که میشود راجع به فوریت است. راجع بخود لایحه نیست نسبت به فوریتش کسی مخالف است؟

حاج آقا اسمعیل عراقی - بنده با فوریتش مخالفم

رئیس - بفرمائید
حاج آقا اسمعیل - دلیلی را که نوشته اند اینجا برای فوریتش نیست که چون بودجه سیچقان ثیل ۱۳۰۳ هنوز از مجلس نگذشته است و سایر برجهای دیگر را هم در تحت همین عنوان تصویب کرده اند.

از این جهت ما بروج میزان را هم پیشنهاد میکنیم که مطابق سنه ۱۳۰۲ مجلس تصویب بکند

بنده عرض میکنم هیچ حقوقی را قبل از بروج نمیدهند.

بلی اگر مال بروج حمل یا نور یا جوزا یا سرطان بود حق داشتند ولی حالا تازه امروز سی و یکم بروج میزان است که شما می آید تقاضای فوریتش را میکنید و بنده گمان نمیکم هیچ دلیل منطقی برای فوریتش باشد و اگر دلیل منطقی دیگری داد خوب است آقای وزیر مالیه آن دلائل منطقی را ذکر کنند شاید ما هم قانع بشویم.

وزیر مالیه - تقاضای فوریت دلیش یکی معارج فوری است که باید بشود و دیگری مجاز نبودن وزارت مالیه است در پرداخت آن معارج و تأمین مجلس شورای ملی اجازه ندهد وزارت مالیه هیچ خرجی را نمیتواند بپردازد و بعضی معارج هم ضروری است (اگر چه کلبه معارج مملکت ضروری است) ولی خواه بعضی از آنها.

بنابر این اگر میخواهید که آن معارج مملکتی بشود باید زودتر رأی بدهند و اگر نمیخواهند آن معارج بشود آنهم امری است علیحده

رئیس - خوب رأی میگیریم بفوریت آقایانی که فوریت را تصویب میکنند قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. اجازه ها باید تعدیه شود. مذاکرات راجع بکلیات است.

آقای آقا سید یعقوب.
(اجازه)

آقا سید یعقوب - موافقم
رئیس - آقای عراقی
(اجازه)

حاج آقا اسمعیل عراقی - کلیتاً تأیید مجلس شورای ملی در هر برجی يك دوازدهم را که آورده اند تصویب کرده است و تأخیر از بروج میزان پنج برج

بعضی از نمایندگان - شش برج عراقی - بسیار خوب شش برج که با بروج میزان هفت برج است که تصویب میشود.

اغلب ادارات شاید دو سه ماه است حقوق نگرفته اند و بعضی هم چهار برج و پنج برج طلبکار هستند

اینهائی که تاکنون تصویب شده است و آن بیچاره ها تا حالا حقوقشان مانده است خوب است دولت حقوق آنهارا بدهد و بدیاری باقی دیگر بایند تقاضا کنند.

مجلس شورای ملی کارش اینست که تصویب کند ولی از آن طرف آن ثبات بیچاره که می رود تومان حقوق دارد چهار ماه است حقوق نگرفته و همین طور دیگران سه ماه و دو ماه حقوق نگرفته اند. و بالاخره آنچه که تاکنون تصویب شده است بآنها نرسیده است و اینکه آقای وزیر مالیه در جواب بنده فرمودند بعضی از معارج ضروری و فوری است و دولت مجبور است که آنها را زودتر بدهد البته صحیح است ولی اجازه بیچاره بعضی از ادارات هم که چهار پنج ماه است حقوقشان مانده در صورتیکه مجلس هم تصویب کرده است چرا نمیدراند؟ و ما همینقدر میبینیم که بروج می آید اینجا و تصویب هم میشود ولی در خارج اجزای ادارات بدیقت را میبینیم دو ماه و سه ماه چهار ماه حقوق نگرفته اند بنابر این با این عنوان که بجاهان حقوق حقوق داده نمیشود بنده با تصویب يك دوازدهم کاملاً مخالفم

رئیس - آقای آقا سید یعقوب
(اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده فلسفه مخالفت آقای عراقی را نفهمیدم. همینقدر فرمودند که شش برج است بعضی از ادارات حقوق داده نشده و حالا هم کسی و یکم میزان است حقوق بروج میزان را میخواهیم تصویب

بکنیم و اینکه میفرمایند به ثبات حقوق داده نشده است اشتباه است کدام ثبات کدام دفتر دار حقوقش نرسیده است شما این حقوق را تصویب کنید اگر ندادند آن وقت از وزیر مالیه سوال کنید که چرا حقوق ادارات را ندادید پس معلوم میشود در اصل قضیه مخالفتی ندارند و البته اگر شما تصویب کردید و حقوق با ادارات ندادند اشکالی ندارد و میتوانید بطور سؤال و استیضاح عنوان کنید ولی بصرف اینکه فلان جارا حقوق نداده اند ما این را تصویب نکنیم بعقیده بنده کار خوبی نیست و دیگر اینکه بعضی معارجی است که خود حضرت هالی هم تصدیق دارید و نمیتوانید منکر شوید که از آن جمله معارج قشون است میخواهیم ببینیم آیا معارج قشون را میتوانید ندهید؟ معارج نظامیه را ندهید؟ معارجی که حفظ امنیت جانی و مالی مملکت را می کند می شود نداده؟ و با همه این تفصیل ها که عرض کردم گمان میکنم آقای عراقی در اصل موضوع مخالفتی نداشتند و فقط مخالفشان در این بود که بعضی اشخاص حقوق داده نشده است

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

مدرس - تجربه نکرده اید که از مذاکرات کافی است نفع نبرده ایم؟

رئیس - آقای تدین
(اجازه)

تدین - موافقم
رئیس - شاهزاده شیخ رئیس
(اجازه)

(خارج شده بودند)

رئیس - آقای مدرس
(اجازه)

مدرس - اولاً خواستم عرض کنم که بنده اجازه خواسته بودم که در فوریتش حرف بزنم و اینکه من مخالف فوریت یعنی باشد فردا. باشد پس فردا.

امروز ما در هایش را مطالعه می کردیم و با هم مذاکره می کردیم و بعد می آمدیم بمجلس و آقایان هم تصویب میفرمودند.

و اینکه يك کاری از امروز بفرمایید فردا بیفتد هیچ ضرری بدستگاه و معارج هیچ جا نمی خورد و قطعاً يك بصیرتی پیدا می شود که در آن سبب پشتیبانی نمی شود و عقیده من این است که آقایان این اساس را يك قدری درش فکر بکنند و اینکه هر عطایی بمجلس می آید بای آقایان میفرمایند مذاکرات کافی است به عقیده من کار خوبی نیست.

خوب است بگذارید در مطلب غور بشود چرا زحمت بخودتان میدهند؟ ثانیاً البته معارج فوری دولت را هیچکس نمی تواند بگوید که باید بتعویق بیفتد البته يك معارجی است اگر بتعویق بیفتد يك ضرر های بزرگی وارد میشود.

کلام بر سر این است که معارج فوری این مملکت منحصر شده است بعقیده من به چیز تمام این تصویب نامه ها که صادر میشود از حدود آن سه چیز خارج نمی شود.

يكی حقوق اداره مالیه است که تخلف نمی شود يکی نظام است.

يكی پست و تلگراف ماهر جارفیتیم و پرسیدیم یاسه ماه یا چهار ماه یا زیادتیر شهریه فقراء حقوق ادارات عقب افتاده است خودتان وزارت خانه دارید پس اینها که هی شکایت می کنند از وزارت معارف و وزارت عدلیه که حقوق و شهریه مانده رسیده است و همچنین سایر ادارات و کذا و کذا اینها دروغ میگویند که شکایت میکنند که ما جرئت نداریم برویم توی کوچه یا اینکه راست میگویند؟

من منکر نیستم که معارج فوری را نباید کرد و تا اکنون هم آمده است و تصویب هم شده و البته باید هم تصویب شود لیکن تمام عایدات این مملکت خرج بعضی نقطه های مخصوص میشود بدون اینکه فکری برای باقی بشود.

اگر محلی برای مابقی ندارید بایاید پیش نهاد کنید بمجلس که محل برای باقی نیست فکری از برای باقی کنید که آن کسانی هم که چهار ماه و دو ماه و سه ماه حقوقشان عقب افتاده به آنها هم برسد.

اگر محل هست چرا از آن محل به آن ها داده نمی شود و تنها منحصر می شود به سه جایا يك جا و این عرضی که میکنم نه از نقطه نظر این است که يکی از مخالفین دولت هستم.

عرض میکنم اگر دولت محل ندارد برای باقی پیش نهاد کند بمجلس که برای باقی محل نیست و باید بمجلس محلی رادر نظر بگیرد که حقوق آن ها هم برسد.

هیچ ظلمی بدتر از این نیست که يك قسمتی عقب بمانند و در عوض يك قسمتی پیش بیفتد جهت ندارد!!

وزارت مالیه از قراریک صورت داده است هفت كرویر بودجه برای خودش نوشته است هر چه هم هست می آید دست خودش البته اول حقوق خودش را بر میدارد.

نظام مملکت هم که امنیت است البته واجب است سرباز را که نمی شود گفت حالا نان نخور باشد آخر بروج یا ماه دیگر.

در این قسمت من با رفیق خودم آقای عراقی هم شاید حرف داشته باشیم آخر میزان نان روز اول میزان را نمیشود خورد نان روز اول میزان را باید همان روز اول میزان خورد.

لیکن باین وضعیت که این دولت پیش گرفته است که سابقاً اینطور نبوده و شاید این عرضی را که می کنم از نقطه

نظر مغالط خیال کنند ولیکن اینطور نیست هی چهار ماه پنج ماه و شش ماه عقب افتاده است و الا انهم که اینطور يك دوازدهم را تصویب میکنند فردا وزارت مالیه تمام حقوق خودش را برده است وزارت جنگ و وزارت پست و تلگراف تمام حقوقش را گرفته است ولی از آن طرف هیچکس دیگر چیزی بهش نرسیده است و از این جهت است که بنده مخالفم.

وزیر مالیه - اولاً اینکه میفرمایند سابق برای اینطور نبوده این بواسطه این است که آقای مدرس بعد از احتیاج نبوده اند که داخل در ادارات باشند و درست اطلاع ندارند.

مدرس - در مجلس بوده ام می دانم. وزیر مالیه - سابقاً حقوق ادارات نه يك ماه نه دو ماه بلکه شش ماه هفت ماه و هشت ماه عقب می افتاد یعنی يك اداره يك ماه عقب بود و يك اداره دیگری شش ماه.

جای دوری نیست از بابت سنه ایت ثیل اداراتی هستند که شش ماه طلبکارند.

خود بنده يکی از آنها هستم که از بابت ایت ثیل چون مستخدم دولت بودم شش ماه طلبکار هستم.

این چیز تازه نیست ادارات دیگری هستند که از همان سنه ایت ثیل پنجاه و شش ماه طلب دارند از این بالاتر در يك اداره يك کسی شش ماه طلب داشت و يك کسی هیچ طلب نداشت.

اما اینکه می فرمایند چرا امسال اینطور شده این معوقه ها مال سالهای قبل است امسال چهار ماه پنج ماه و شش ماه کسی طلب ندارد معوقه امسال دو ماه است.

بلی اشخاصی هستند که امسال حقوق بآنها داده شده است و شاید از یار سال هم طلب دارند.

ولی علت دارد نه اینکه وزارت مالیه عا مداً و برای تبعیض اینکار را کرده باشد امسال بطور کلی معوقه که از برای ادارات هست بعضی جاها دو ماه است و بعضی جاها يك ماه و سه معوقه دارند نه اینکه يك کسی تمام گرفته باشد و يك کسی چهار ماه و دو ماه طلب داشته باشد اگر میفرمایند بعضی نسبت ببعضی دیگر فوری نیست این را بنده نمی توانم تصدیق کنم زیرا همانطوری که بعضی از آقایان فرمودند يك خرجی است مثل خرج نظام یا پست و تلگراف یا معارجی را که باید از او انتفاع ببریم باید فوری پرداخت زیرا اگر ندهیم آن کار انجام نمی گیرد.

البته این قبیل معارج فوری دارد و نمیتوان گفت در مملکت تمام معارج يك سان است.

البته اساسش صحیح است که تمام

از این جهت بنده مخالفم
وزیر مالیه - مذاکره را همه قسم
میشود کرد ولی بعضی چیزهاست که بگفتن
روی صندلی و باعرض کردن بنده در پشت
تیریهون درست نمیشود .
در عمل کار يك مشکلاتی پیدا میکند
که باید آن مشکلات را مرتفع کرد ،
آقای رئیس کمیسیون بودجه توضیحات
کافی دادند .
وقتی که مشکلی پیش میآید اگر ممکن
بود دولت کمیسیون بگوید هر چه من
میگویم قبول کنید یا اینکه کمیسیون به
دولت بگوید هر چه من میگویم شما قبول
کنید .
اگر این اصل صحیح بود مشکلات
خیلی زودتر ممکن بود قطع و رفع شود
ولی این اصل را ما قبول نداریم که هر چه
کمیسیون بگوید دولت بپذیرد و غیر صحیح

طرف دیگر ملزم باشد بشود.

امروزه ترتیب کارهای ما بطور شوروی است و با اتفاق آراء یعنی موافقت آراء و تبادل نظر باهم باید امورات بگذرد و مسائل حل شود.

مسئله بودجه یکی از مشکل ترین مسائل مملکتی است.

نه در اینجا بلکه در همه جا حتی در آن ممالکی که از همه چیز بر ما مقدمند و واداری بودجه صحیح و منظم هستند چه رسد به مملکت ما که تاکنون بودجه مرتب و منظمی تنظیم نشده است و آن سوابق منظم هم که نیست بطریق اولی خیلی مشکلی است و از دکتر میلیسجو هم که آقا فرمودند او را برای اصلاح امر بودجه آورده ایم نباید منتظر و متوقع بود که باین زودی تمام کارها را اصلاح کند.

بنده نمیخواهم از کسی دفاع کنم ولی مالیه شوق و شمع زیاد دارد.

ابتلائات و وزارت مالیه مبتلا هستند و همینطور هم وزارت مالیه با همه مردم طرف است کار زیاد، سابقه مشکلات بجای خود توقعات مردم بجای خود اصل اشکال کار مالیه هم بجای خود همه اینها را باید در نظر گرفت آنوقت باید فهمید که اگر در امری دو روزی تأخیر شود آیا از نظر تقصیر است یا تصور؟

حالا بنده نمیگویم هیچک نیست. ممکن است واقعا تصور باشد ولی مشکلات ممکن است طوری باشد که خیلی زود حل شود.

اما اینکه میفرمایند مثل اینست که مخصوصاً دولت یا وزارت مالیه تمرد دارد از اینکه يك جاهائی که ضروری نیست ضروری بدانند آیا آنها هم که حقوق کم میگیرند حقوقشان را تأخیر انداخته و بآنها تعدی کنند و کسانی که حقوق زیاد دارند بر آنها مقدم بدارند.

در صورتی که اینطور نیست اگر بیک اداره ای حقوق دیر داده شده برای این بوده است که حساب ندادند و باید حسابشان مفروغ شود یا ترتیب کار فلان مستخدم را مطابق قانون بکنند ولی بطور کلی اینکه امسال يك یا دو ماه تأدیه حقوق بعضی جاها بتأخیر افتاده برای ضیق مالیه بوده و نظریه خصوصی درین نبوده است.

اما اینکه میفرمایند مخارج ضروری است یا غیر ضروری را باید تفکیک کرد این يك اصلی است درست ولی مجلس شورای ملی نمیتواند بگوید مخارج را بیاورید اینجا و در اینجا تفکیک کنیم وقتی که شما رأی دادید اساساً اینکار خواهد شد وقتی که مجلس پرداخت یکبار تصویب کرد آنوقت دولت و وزارت مالیه اولاً در حد امکان سعی میکند که همه را بدهد ولی

وقتی نشد البته جاهائی که ضروری است تشخیص داده و آنها را بر غیر ضروری مقدم میدارد پس چرا این زحمت را مجلس بکشد میفرمایند نظام ضروری است و مالیه ضروری نیست.

اگر امور مالیه مرتب نباشد مخارج نظام را که میدهد؟

وقتی که امر مالیه مختل شد مخارج نظام هم نمیرسد.

مثلاً وزارت پست و تلگراف که اعضاء جزء و حقوق کم و کار زیاد دارند اگر وضع حقوقشان مختل شود در واقع اداره پست و تلگراف مختل خواهد شد.

بعلاوه این يك وزارتخانه ایست که از خودش عایدات دارد و برای مملکت مفید تمام اینها را ما تشخیص داده ایم و از نقطه نظر الامه فالاهم خواهیم پرداخت.

مثلاً اگر کارخانه مختل شد لازم نیست که بنده عرض میکنم چه می شود

آقایان بخوبی خودشان ملتفت هستند و با این تفصیلات بنده گمان می کنم بقدر کفایت مذاکرات شده است باین ترتیب خوبست آقایان احساسات و عقاید خودشان را در نظر بگیرند و بالاخره اگر میخواهند که حقوق برج میزان با ادارات داده شود که تصویب کنند والا رد کنند

رئیس - پیشنهاد تنفس داده شده است.

جمعیت از نمایندگان - صحیح است.

(در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و پس از نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید)

رئیس - آقای آقامیرزاشاهاب (اجازه)

جمعیت از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - باید رأی گرفته شود برای شور و مواد آقایانی که شور و موادر تصویب میکنند قیام فرمایند

(اکثر نمایندگان برخاستند)

رئیس - تصویب شد ماده اول قرائت میشود (شرح سابق قرائت شد)

رئیس - آقای تدین (اجازه)

تدین - موافقم

رئیس - آقای عماد السلطنه (اجازه)

عماد السلطنه - موافقم

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - موافقم

رئیس - آقای سردار فاخر (اجازه)

سردار فاخر - موافقم

رئیس - مخالفی ندارد

یک نفر از نمایندگان - خیر

رئیس - پیشنهاد آقای مدرس قرائت می شود.

(شرح ذیل خوانده شد)

پیشنهاد میکنم که خصوص بودجه و مخارج متعلقه بنظام و امنیت داده شود و همچنین پست و تلگراف و سایر مواردی که بودجه تفصیلی او تصویب نشده بماند تا تمام عقب افتاده ها بطریق تساوی حقوق خود را تا میزان دریافت نمایند با رعایت مواد قانون استخدام.

رئیس - آقای مدرس (اجازه)

مدرس - این پیشنهاد بنده مشتمل

یکی اینکه مخارج فوری بالا اضافه منظور شود زیرا می بینم حقیقتاً مخارج امنیت بر همه چیز مقدم است از اینجهت جزء اول مخارجی است که مربوط با امنیت است و بده فوری دانستیم از قبیل مخارج نظام و نظمی و امنیه و عقیده بنده این است که اگر تمام ادارات هم معطل باشد مخارج امنیت مملکت را هر طور هست باید داد و همچنین پست و تلگراف که از قدیم الایام تجربه کرده ایم که مخارجش خیلی جزئی است و از ابوالجمعی شان هر چه هست کسر نمیشود.

بعلاوه اگر حقوق آنها عقب بیفتد باز مدخلیت در امنیت دارد.

از اینجهت این دوسه فقره را پیشنهاد فوریت و تصویب کرده ایم.

اما سایر مخارج گرچه هم مخارج لازم است و همه را باید داد (بلکه بمقیه بنده

حقوقات را هم اول ماه باید دادنه آخر ماه) زیرا در تسویه خیرین و سایر چیزها مخارج تومانی دو قران تفاوت پیدا میکنند.

ولی برای سایر ادارات بنده حالا چندان ضروری نمی دانم.

زیرا بنده هر چه فکر کردم فرق بین معارف و عدلیه و مالیه و کابینه ها و سایر مأمورین نمی بینم و از اینجهت عقیده ام این است که اول تمام حقوقانی که عقب افتاده است برسانند تا اول میزان تا بودجه تفصیلی از مجلس بگذرد و بآنها هم که مخارج تفصیلی شان از قبیل مجلس و غیر مجلس گذشته و تصویب شده است داده شود.

مطلب سوم که در پیشنهاد عرض کردم مسئله قانون استخدام است اگر چه قدری از توضیح در بودجه خارج میشود ولی عرض میکنم که ما دیدیم خیلی از ادارات و وزارت خانه های ما از اجرای قانون استخدام در رفته و شانه خالی کردند و جهت اینکه بودجه تفصیلی تاکنون نگذاشته است برای این بوده که رعایت مواد قانون استخدام

نشده است.

لذا بنده مقید بآن فید کرده ام که رعایت قانون استخدام سایر ادارات هم عقب افتاده است بدهند تا همه مساوی و یکسان شوند.

وزیر مالیه - مخارج ضروری را که تصدیق فرمودند که باید تصویب شود بطریق که ایشان پیشنهاد میکنند نمیتوان تشخیص کرد البته این مسئله خیلی ظریف است و همه آقایان میدانند که نظام و آنها راجع با امنیت است آنها مقدم و ضروری است.

ولی باید این را بنظر دولت و اگذار کنند بجهت اینکه خرج مملکت تنها حقون اجراء ادارات دولتی نیست.

بلکه مخارج ضروری بسیاری هست که اگر خرج نکنند خسارت کلی وارد می شود و غیر از حقوق نظام پست و تلگراف و امنیه موارد دیگری هم هست که حتماً باید داد و اینکه آقایان اطلاع پیدا کرده اند که بعضی از ادارات حقوق نرسیده را بعضی دیگر رسیده علت همین بوده است که ما خواسته ایم تشخیص بدهیم که کدام يك ضروری ترند و کدام يك ضرورتش کثرت است و از برای این نظر به آمدیم تصمیم گرفتیم که اولاً بطور کلی و ثانیاً مواردی که پیش می آید می بینم اگر فوریت دارد تصویب میکنیم و اگر وزارت مالیه بفرمانه میرود آنها را میبرند و از آنجا که میگذاریم تا او مستعید باشد.

فرض بفرمائید برای فلان مأمور وزارت خارجه که مخارجی پیش می آید و ملاحظاتی است که باید بقدرت داد پس مخارج ضروری را نمیشود

در بحث يك قاعده کلیه در آورد و این را آقایان باید بنظر دولت و اگذار کنند اگر دولت وجه حاضر داشته باشد همه را بسوا خواهد داد و وقتی که موجودی بقدر کفایت نبود اینطور پیش می آید و بنده اطمینان کامل بآقایان می دهم که آنچه تاکنون پرداخت شده است و بعد میشود مخارج ضروری مقدم باشد بر مخارج غیر ضروری و از این جهت اطمینان کامل بآقایان میدهم راجع قانون استخدام فرمودند که در بعضی ادارات معجزا شده و در بعضی نشده است اینطور نیست.

قانون استخدام در تمام ادارات اجرا شده است فقط چیزی که هست در طرز اجرا است.

مثلاً بنظر آقای مدرس اینطور آمد که فلان قسم باید قانون را اجرا کرد و فلان ماده قانون استخدام اینطور است و بنظر دیگران طرز دیگر آمده فقط اختلاف در تفسیر و تغییر قانون است و خود آقایان هم تصدیق دارند که قانون استخدام این تشکیلات را در اجرای شاست و

ملاحظه بود که خیلی هم بعسرت گذشت و خیلی هم حقیقتاً دولت در سال گذشته برای این قانون در عسرت بود و بواسطه قیدی که با اجرای آن بود اجرا شد اگر مقید نبودیم بر اینکه قانون استخدام را اجراء کنیم و می توانستیم بگوئیم بماند اشکالی نداشت و تمام شکایاتی را که ملاحظه می فرمائید از اجرای قانون است نه از عدم اجرای قانون آن.

این يك اشتباهی است که شده است ولی بعضی ها قانون استخدام را طوری تفسیر میکنند برفع خودشان و بعضی دیگر این را برای مجلس شورای ملی عرض نمی کنند که آقایان نمایندگان بر نفع خودشان تفسیر میکنند خیر مستخدمین بر نفع خودشان تفسیر میکنند.

مثلاً در معنی يك ماده که دولت می کند اسباب شکایت فلان مستخدم میشود آن وقت کار بمحاکمه میرسد باید برود بدیوان تمیز و غیره و گمان نمی کنم هیچک از ادارات باشد که قانون استخدام را در آنجا اجرا نکرده باشند.

مثلاً پست و تلگراف را می فرمایند اجرا نشده است.

اینطور نیست منتها این است اگر بیک نظر بخواهند مواد قانون استخدام را درباره اعضاء پست و تلگراف اجراء کنند يك شکل دیگری پیدا میکند.

مثلاً اگر بخواهند ۳۲ تومان را مأخذ بگیرند فانی کند به بودجه پست و تلگراف آمده اند و یکمده از مستخدمین را که ممکن بوده است جزء مستخدمین جزء همین کرده اند برای اینکه سابقاً هم ۳۲ تومان نمی گرفته اند و همان میزانی که سابق می گرفته اند برای آنها حقوق قرار داده اند و بنده این را من باب مثل عرض میکنم اگر آقایان بخواهند جزئیات امر را ملاحظه بفرمایند ممکن است در کمیسیون بودجه پاهر جا که بخواهند بنده بیایم و تشریح کنم ولی بطور کلی عرض کنم قانون استخدام در تمام ادارات کشوری مجری است و مشکلاتی که پیش آمده و اسباب شکایت شده همانهاست که حالا میخواهیم در مجلس شورای ملی تجدید نظر کنیم که در نتیجه این مشکلات يك جماعتی معروم و يك جماعتی کنار گرفته اند بعضی حقوقشان کم شده بعضی حقوقشان زیاد شده اینها يك چیزهایی است که محل اشکال بوده و باید رفع شود.

رئیس - رأی گرفته میشود بقبایل توجه بودن پیشنهاد آقای مدرس

آقایانیکه تصویب می کنند قیام (عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد. بالطبع اصلاح آقای سر کشیک زاده هم از بین میرود.

آقای عراقی و دامغانی پیش نهاد کردند لایحه به کمیسیون مراجعه بشود و بآرائی که بقدرت داده شده منافات دارد.

جمعی از نمایندگان - صحیح است. رئیس - ماده اول با تأخیر قرائت میشود

رئیس - (مجدداً قرائت شد)

رئیس - اصلاح دیگری از طرف آقای سکا زرونی رسیده است قرائت می شود.

(بعضیون ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم که لایحه يك دوازدهم وزارت مالیه اینطور اصلاح شود: وزارت مالیه مجاز است....

آقای کازرونی (اجازه)

کازرونی - چنانچه آقایان مسبقاً است يك بودجه در آخر دوره چهارم بدون اینکه مطالعه در اطرافش بشود از مجلس گذشت بطور کلی شاید اصل بودجه هم بنظر نمایندگان محترم نرسید چون وقت و مجال نبود شاید بعضی بودجه هایش اصلاً بمجلس نیامده بود....

(بعضی از نمایندگان - آمده بود)

کازرونی - در هر صورت اینطور گذشت با اینکه مجلس موظف است که در جزو هر کل بودجه نظردقت و مطالعه کند. نشد.

حالا می بینم شش ماه گذشته و می آیند يك لایحه می آورند که تأدیه شود. کدام بودجه؟ آن بودجه که اصلاً نشده نمیدانم چه بوده صحیح یا سقیم بوده خوب بوده یا بد.

در هر صورت می شنوم يك کسر هائی هم داریم. در آخر سال هم می آیند بمامی گویند نمیدانم این کسر ها را چطور اصلاح کنیم حالا هم ماه به ماه می آیند بمامی گویند تصویب کنید بدهیم و بعضی میدهند و بعضی هم نمیدهند همین قانون استخدام چنانچه ایشان فرمودند بعضی ها برفع خودشان تأویل و تفسیر میکنند یا اینکه مجلس هست و ممکن است تفسیرش را از مجلس بخواهند.

دلیل ندارد خودشان را در زحمت بیندازند که تفسیر کنند برای اینکه در نتیجه تفسیر و تعبیر غالباً مرتکب خلاف قانون می شوند مثلاً يك کسی چهار صد تومان حقوق داشته با اینکه بموجب قانون باید پنجاه تومان بشود آن وقت می آیند برای این که حقوق چهار صد تومان باو بدهند يك مدیری هم اضافه می کنند.

لازم نبود اینقدر خودشان را در پیچ تاب بیندازند هر وقت بهر اشکالی بر میخورند ممکن بود بیاورند بمجلس و مجلس تفسیر میکرد بنده از آن طرف گمان میکنم نمیشود قائل بتعویق و تعطیل حقوق شد

لازم نبود اینقدر خودشان را در پیچ تاب بیندازند هر وقت بهر اشکالی بر میخورند ممکن بود بیاورند بمجلس و مجلس تفسیر میکرد بنده از آن طرف گمان میکنم نمیشود قائل بتعویق و تعطیل حقوق شد

لازم نبود اینقدر خودشان را در پیچ تاب بیندازند هر وقت بهر اشکالی بر میخورند ممکن بود بیاورند بمجلس و مجلس تفسیر میکرد بنده از آن طرف گمان میکنم نمیشود قائل بتعویق و تعطیل حقوق شد

لازم نبود اینقدر خودشان را در پیچ تاب بیندازند هر وقت بهر اشکالی بر میخورند ممکن بود بیاورند بمجلس و مجلس تفسیر میکرد بنده از آن طرف گمان میکنم نمیشود قائل بتعویق و تعطیل حقوق شد

لازم نبود اینقدر خودشان را در پیچ تاب بیندازند هر وقت بهر اشکالی بر میخورند ممکن بود بیاورند بمجلس و مجلس تفسیر میکرد بنده از آن طرف گمان میکنم نمیشود قائل بتعویق و تعطیل حقوق شد

لازم نبود اینقدر خودشان را در پیچ تاب بیندازند هر وقت بهر اشکالی بر میخورند ممکن بود بیاورند بمجلس و مجلس تفسیر میکرد بنده از آن طرف گمان میکنم نمیشود قائل بتعویق و تعطیل حقوق شد

لازم نبود اینقدر خودشان را در پیچ تاب بیندازند هر وقت بهر اشکالی بر میخورند ممکن بود بیاورند بمجلس و مجلس تفسیر میکرد بنده از آن طرف گمان میکنم نمیشود قائل بتعویق و تعطیل حقوق شد

لازم نبود اینقدر خودشان را در پیچ تاب بیندازند هر وقت بهر اشکالی بر میخورند ممکن بود بیاورند بمجلس و مجلس تفسیر میکرد بنده از آن طرف گمان میکنم نمیشود قائل بتعویق و تعطیل حقوق شد

لازم نبود اینقدر خودشان را در پیچ تاب بیندازند هر وقت بهر اشکالی بر میخورند ممکن بود بیاورند بمجلس و مجلس تفسیر میکرد بنده از آن طرف گمان میکنم نمیشود قائل بتعویق و تعطیل حقوق شد

لازم نبود اینقدر خودشان را در پیچ تاب بیندازند هر وقت بهر اشکالی بر میخورند ممکن بود بیاورند بمجلس و مجلس تفسیر میکرد بنده از آن طرف گمان میکنم نمیشود قائل بتعویق و تعطیل حقوق شد

لازم نبود اینقدر خودشان را در پیچ تاب بیندازند هر وقت بهر اشکالی بر میخورند ممکن بود بیاورند بمجلس و مجلس تفسیر میکرد بنده از آن طرف گمان میکنم نمیشود قائل بتعویق و تعطیل حقوق شد

لازم نبود اینقدر خودشان را در پیچ تاب بیندازند هر وقت بهر اشکالی بر میخورند ممکن بود بیاورند بمجلس و مجلس تفسیر میکرد بنده از آن طرف گمان میکنم نمیشود قائل بتعویق و تعطیل حقوق شد

لازم نبود اینقدر خودشان را در پیچ تاب بیندازند هر وقت بهر اشکالی بر میخورند ممکن بود بیاورند بمجلس و مجلس تفسیر میکرد بنده از آن طرف گمان میکنم نمیشود قائل بتعویق و تعطیل حقوق شد

لازم نبود اینقدر خودشان را در پیچ تاب بیندازند هر وقت بهر اشکالی بر میخورند ممکن بود بیاورند بمجلس و مجلس تفسیر میکرد بنده از آن طرف گمان میکنم نمیشود قائل بتعویق و تعطیل حقوق شد

برای اینکه بسرباز و قزاق نمیشود گفت ماهی چهار تومان بگیر.

نظامی که هر روز باید در حرکت باشد و باب و ذهاب کند و پلیس که از شام تا صبح بایستی حفاظت مال و جان مردم را بکنند نمیشود باو حقوق نداد. این است که بنده پیشنهاد کردم اینها داده شود.

و همینطور اجزاء و وزارتخانه ها که جزئی حقوق دارند بآنها هم که در ماه چهار صد تومان و دو بیست تومان و سیصد تومان حقوق دارند بعلاوه مقداری هم تمول دارند ممکن است اگر چند ماه حقوقشان عقب بیفتد میتوانند خود داری کنند ولی آن بیچاره مستخدمی که ماهی سی تومان یا پنجاه تومان حقوق دارد چگونه میتواند زندگانی کند و البته رعایت این اشخاص لازم است و اینها جزو مخارج ضروری است.

چنین مخارج فوری و فوری پیش می آید مثلاً نمیشود گفت امشب که باران آمده و خرابی کرده باید فوری جلو گیری شود جلو گیری نکنیم و بگذاریم تا بودجه تصویب شود این نمیشود بالاخره بنده عقیده ام این است این قبیل مخارج فوری و فوری

که از برای وزارت خانه ها باید امده و ضروری تأدیه شود و مابقی را بگذاریم تا بودجه ها از کمیسیون بودجه بمجلس بیاید و ما از روی دقت تصویب کنیم تا دچار اشکال نشویم که فردا یا روز آخر ببینیم يك مبلغ فوق العاده کسر بودجه داریم و يك مبلغی هم بر دم ضرر وارد شده و حقوق بعضی ها هم تخطی و تعدی وارد آمده و جای جبران هم نیست.

رئیس - آقای سهام السلطان (اجازه)

سهام السلطان - این که آقای کازرونی راجع بودجه دوره چهارم اظهار کردند اگر نظر داشته باشند يك بودجه تفصیلی در دوره چهارم طبع و منتشر شد و بنظر همه آقایان رسید در سال اول تصویب شد سال دوم هم از روی پایه اولی بود و صورت جزء را هم این طور نیست که آقایان ندیده باشند طبع و توزیع شد خرد آقای کازرونی هم در دوره چهارم تشریف داشتند و آن صورت جزء به ایشان هم تقدیم شد....

کازرونی - بنده که ندیدم

سهام السلطان - ممکن است ایشان آن صورت را نخوانده باشند والا همه آقایان و کلاء می دانند از طرف دیگر بعضی مخارج هست که خودشان تصدیق دارند.

که آن مخارج فوری و ضروری است و نمی شود نکردن از آن طرف ما بودجه را هنوز تصویب نکرده ایم و در واقع يك اختلافی پیدا شده است که بعقیده بنده شاید

مثلاً يك ماه یا بیست روز یا دو ماه طول بکشد و بودجه نرسد و این را ما نمی توانیم مدرک قرار بدهیم و تمام ادارات را معطل به گذاریم تا این که بودجه از کمیسیون بگذرد و شاید تا دو ماه طول بکشد تا از مجلس بگذرد و در این مدت بطور کلی دست و پای دولت بسته می شود باید يك مخارج فوری پیش می آید که مجبورند آن مخارج را بکنند.

آن وقت اگر اعتبار نداشته باشند نمی توانند آن مخارج را بکنند باین جهت به عقیده بنده ما ناچاریم این يك دوازدهم را تصویب کنیم و همانطور که آقای وزیر مالیه اظهار کردند هر کدام که لازم تر و ضروری تر است از قبیل نظام و غیره را می پذیریم و امیدواریم بطوری که آقای تدین فرمودند بودجه کل ما چند روز دیگر از کمیسیون راپرت آن تقدیم بشود و برای برج عقب بودجه کل از مجلس بگذرد که دیگر این اظهارات نشود.

رئیس - رأی گرفته میشود بقبایل توجه بودن اصلاح پیشنهاد آقای کازرونی آقایانی که قابل توجه می دانند قیام فرمایند

(عده قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد

شرح آتی قرائت شد (اصلاح دیگری است از طرف آقای مدرس)

پیشنهاد میکنم بجزء اول ماده اضافه شود:

بارعایت مواد قانون استخدام

رئیس - (اجازه)

مدرس - این پیشنهاد را کردم بجهت

اظهاری که آقای وزیر فرمودند عرض میکنم بنده در کمیسیون بودجه بودم و آقایان هم بودند.

و ملاحظه فرمودند که در بسیاری از وزارتخانه ها رعایت قانون استخدام نشده بلکه بواسطه وقتیکه کمیسیون بودجه کرد که مواد قانون استخدام همه جا جاری شود عقیده دارم همین منشأ شد که بودجه تفصیلی قدری عقب افتاد و حالا موافقت میکنم با ایشان که رعایت قانون استخدام شده است مذلك ضرر ندارد که این قید را بکنند که ضمیمه بود بارعایت قانون استخدام

رئیس - آقای تدین (اجازه)

تدین - مقصود آقای مدرس این است که قانون استخدام رعایت شود. بنده و سایر آقایان هم موافق باین اصل که باید رعایت شود.

و در این هیچ تردیدی نیست ولی با اضافه این جمله بنده مخالفم برای اینکه مجلس شورای ملی در دوره چهارم يك قانون استخدام کشوری وضع کرده و تصویب نموده و دولت های وقت ملزم هستند که این قانون را اجراء کنند.

حالا نمیشود برای اجرای قانون يك ماده دیگری اضافه شود و ممکن است از طریق دیگر نظریه ایشان و جمعی تأمین شود باین معنی در هر موردی که ببینند از اجرای قانون يك وزیري تخلف نموده از آن وزیر مسئول میتوانند مواخذه کنند سؤال کنند استیضاح کنند.

یس از راه دیگر میتوان این نظریه را تأمین کرد این قسمت در اینجا قید شود بعقد بنده صحیح نیست.

رئیس - رای گرفته میشود پیشنهاد آقای مدرس

مدرس - با ضمیمه قرائت شود.

رئیس - آقایانیکه قابل توجه میدانند قیام فرمایند

(معدودی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد:

رای گرفته میشود بماده اول بانصره آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند (اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده دوم (بعضون سابق قرائت شد)

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - موافقم

رئیس - آقای سهام السلطان (اجازه)

سهام السلطان - بنده هم موافقم

رئیس - آقای کاشانی (اجازه)

آقامیرزا سید حسین کاشانی - بنده موافقم بشرط اینکه عایدات وجهی که مجلس معین کرده بصرف خودش برسد از قبیل نوافل که بایدهایدات نوافل صرف بلذیه بشود

و برای حفظ الصحه مایه باید يك عشر عایدات نوافل را بدهد و نیمه این وجوه باید بصرف خودش برسد

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بنده که مخالفتی اساساً از ایشان ندیدم مگر اینکه گفتند باید وجوه را در محل خودش خرج کنند این يك سؤال است هر وقت ببینند عایدات مصرف خودش نمیرسد سؤال کنند و اساساً برای تذکر خاطر آقایان عرض میکنم که این لایحه جدیدی نیست این مرتبه ششم و هفتم است که رای داده اند همین همان است و اضافه هم نشده است

رئیس - آقای ضیاء الواعظین (اجازه)

ضیاء الواعظین - موافقم

رئیس - رای میکنیم. آقایان موافقتین ماده دوم قیام نمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده سوم (مجدداً قرائت شد)

رئیس - مخالفی ندارد؟

بعضی از نمایندگان - خیر

رئیس - رای میکنیم.

آقایانیکه که ماده سوم را میکنند قیام نمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. در کلیات مخالفی هست؟ آقای آقامیرزا شهاب (اجازه)

آقامیرزا شهاب الدین - مخالفت بنده در کلیات از این نقطه نظر است که يك دوازدهم از اعتبارات مصوبه ۱۳۰۲ تصویب میشود که در وجه وزارت خارجه بپرداخته شود ولی امسال مطابق بودجه که پیشنهاد کرده اند يك تغییرات کلی در تشکيلات و بودجهها داده شده است و آن بودجه امسال هنوز تصویب نشده حالا که تصویب میشود يك دوازدهم اعتبار برای مصوبه سال گذشته پرداخته شود آن تشکيلاتی که حذف شده است و آن چیزهایی که موضوع آنها تأسیس رفته شده بآنها هم نمیدانند و میگویند بودجه تصویب نشده

مثلاً بودجه برای صلحیه آنجا برای سیرجان صلحیه تشکیل شده از این جهت باید در سیرجان صلحیه نباشد و مجدداً در شهریار صلحیه تشکیل و تأسیس شود.

بنده مخالفت کردم و گفته ام ماده ۹ قانون بودجه است گفتند هیئت دولت اینطور تصویب کرده است و بالاخره امسال آمده اند در بودجه وزارت عدلیه يك محكمه بدایت از کرمان حذف کرده اند و در عوض يك صلحیه برای سیرجان و يك صلحیه هم برای رفسنجان تصویب کرده اند آن قسمت بدایت که حذف شده است بودجه اش را نمی بردازند و این صلحیه هائی هم که در بودجه پیشنهادی وزارت عدلیه پیشنهاد شده تأسیس و تشکیل نمیشود و پول نمیدهند و میگویند تصویب مجلس نرسیده است

این هرج و مرج بواسطه تصویب همین يك دوازدهم است که مورد اعتراض اغلب آقایان محترم هم هست حتی مستخدمین دولت هم اعتراض دارند و گمان میکنم در هفتین رابرت رئیس مایه هم اعتراض شده بود.

راجع باین یک دوازدهم بالاخره خوب است در این موضوع يك تصمیمی بگیرند که این هرج و مرج رفع شود یعنی یا شعبه بدایت کرمان بایستی بر طبق تشکيلات گذشته بر جای خودش برقرار باشد تا اینکه بودجه جدید از مجلس بگذرد و اگر اینکار را نمی کنند خوب است اجازه بدهند در عوض آنها چون اعتبار بجای خودش باقی است بودجه صلحیهها پرداخته شود از يك طرف آن که منحل میشود بودجه اش داده نمیشود.

آنها هم که بجای آنها تأسیس باید شود آن را هم نمیدانند شاید سایر جاها

هم همین طور باشد و آقایان اطلاع داشته باشند ولی بنده در قسمت کرمان که مطلعم این اشکالات هست و آقای معاضد السلطنه هم که مدتی وزارت عدلیه را داشته اند میگویند خوب است توضیحی بدهند تا بنده قانع شوم

رئیس - آقای تدین (اجازه)

تدین - این دوموردی را که نماینده محترم طرف اعتراض قرار داده اند بعقد بنده هیچ طرف اعتراض نیست و دولت غیر از این وظیفه ندارد و يك مؤسسه ای که از بین رفته است دولت چطور میتواند بآنها چیزی بدهد و يك مؤسسه جدیدی که امسال در نظر گرفته است تا موقعی که مجلس شورای ملی تصویب نکند بآنها هم هیچ وجه نمیتواند حقوق بدهد و این یکی از کارهای اساسی قانونی است که دولت کرده و نمیشود باو گفت که فلان صلحیه را که در نظر گرفته که تأسیس شود

حقوق آنها را بدهید این عملی نیست و بعقد بنده يکي از کارهائی است که دولت رعایت قانون را کرده و از این حیث محل ایراد نیست در این بودجه هائی که آمده است مخصوصاً در بودجه عدلیه يك تشکيلاتی پیش بینی شده است برای نقاطی که سابقاً نوده و نظرو وزارت عدلیه هم این بوده که اگر کمیسیون و مجلس تصویب کرد بآنها صورت رسمیت بدهند و کمیسیون هم بواسطه مشکلاتی که داشته هنوز وارد آنها نشده است بعد از تصویب مجلس آن وقت باید بدولت گفت شما حقوق آنها را بدهید و بعقد بنده این اعتراض وارد نیست

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - مذاکرات کافی است

جمعی از نمایندگان - بلی کافی است؟

رئیس - رای گرفته میشود باین لایحه که مشتمل بر سه ماده است آقایانی که تصویب میکنند ورقه سفید والا ورقه کبود خواهند داد.

(اخذ واستخراج آراء بعمل آمده نتیجه بقراذیل حاصل شد)

ورقه سفید علامت قبول ۶۱

ورقه امتناع ۲۲

ورقه کبود ۲

رئیس - عده حاضر نود و سه باصحت و يك رای تصویب شد

(موافقتین)

آقایان: اعتبار الدوله - تقی زاده.

شریعت مدار - یمن الملك - سیف الله خان اسکندری - احتشام الحکماء - فتح الله میرزا ملک التجار - آقا میرزا رضا خان افشار - حاج سیدالمحققین - غلامحسین میرزا - احیاء السلطنه - حاج میرزا اسدالله خان - آقا میرزا سید حسن کاشانی - سردار مخم - کی استوان - رئیس التجار - سالار لشکر.

دار - سردار فاخر - دولت آبادی - محمد هاشم میرزا - آقا شیخ جلال الدین - محمد ولی میرزا - آقا شیخ هادی شیخ رئیس - مستوفی الممالک - ناصر الاسلام - مشیر الدوله - اخگر - وکیل الملك - حاج میرزا عبدالوهاب سهراب خان - رهنما - معتمد السلطنه - تدین - نصرت الدوله - مشیر معظم - مدبر الملك - آقا میرزا بدالله خان - وحید الدوله - سهام السلطان - شریعت زاده - دبر اعظم - آقا میرزا سلیم خان ایزدی - مشار اعظم - صدرانی - ضیاء الواعظین - قائم مقام الملك - آقا شیخ عبدالرحمن - آقا سید یعقوب - ضیاء الاطباء - عماد السلطنه - نجات - امین الشریعه - معاضد السلطنه - امیر احتشام - سردار نصرت امیرالم - معظم السلطان - شیخ العراقتین زاده و آقا سید حسن (مخالفین)

آقایان: ملک الشعراء - حاج مشیر اعظم - (اوراق معقنی بدون قید سفید و کبود)

آقایان: دیوان بیگی - آقا شیخ محمد علی طهرانی - آقا میرزا جواد خان خوئی - صدر العلماء مفتی

رئیس - نتیجه انتخاب کمیسیون ها قرائت میشود بعد جلسه را ختم میکنیم (شرح ذیل قرائت شد)

کمیسیون خارجه:

شاهزاده سلیمان میرزا ۷۷ رای

آقای عظیمی ۷۳

آقا شیخ جلال ۶۸

امیر احتشام ۶۶

مستوفی الممالک ۶۱

نصرت الدوله ۵۰

کمیسیون داخله:

آقا میرزا شهاب ۷۵ رای

آقای کاشانی ۷۲

مشار اعظم ۷۲

ایزدی ۷۱

معظم السلطان ۷۱

یمن الملك ۷۰

سردار نصرت ۶۹

سردار مناصر ۶۸

روحی ۶۴

صوت السلطنه ۵۸

کمیسیون عدلیه:

آقای طهرانی ۷۷ رای

الوتی ۷۶

داور ۷۶

مشیر الدوله ۷۵

شریعت زاده ۷۴

شیخ العراقتین زاده ۷۴

آقا شیخ عبدالرحمن ۷۳

مصدق الملك ۷۲

آقای یاسانی ۷۱

هرمزی ۶۷

محمد ولی میرزا ۶۵

مدرس ۶۳

دو نفر کسری دارند که در جلسه آتی به معین بشوند.

پیشنهادی آقای حاج میرزا عبدالوهاب کرده اند قرائت میشود:

(شرح آتی خوانده شد)

مقام ریاست محترم مجلس شورای ملی شیدالله ارکانه، چون امروز باید اوقات کمیسیون ها معین و روزها هم خیلی کوتاه شده و میشود و اوقات مجلس علنی باید زیاده تر باشد لذا بنده پیشنهاد میکنم اوقات رسمی جلسه علنی بصرف وقت که تکلیف اوقات کمیسیون ها هم معین شود.

رئیس - آقای حاج میرزا عبدالوهاب (اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب - چون آقای رئیس در موقع تعیین جلسه میفرمایند سه ساعت و نیم بظهر و آقایان جامع میشوند میشود يك ساعت بظهر مانده آنوقت مجلس تا يك ساعت و دو ساعت بعد از ظهر امتداد پیدا میکنند این است که بنده پیشنهاد کردم جلسات بصرف بيفتد که اقلاً از سه بفرورب مانده جلسه خبر کنند که لااقل دو بفرورب مانده جلسه تشکیل و تا دواز شب گذشته امتداد داشته باشد و وقتی برای مجلس باشد بملاءه امروز هم باید اوقات کمیسیون ها معین شود والا تکلیف کمیسیون ها معلوم نمیشود.

از این جهت بود که بنده این پیشنهاد را کردم و تصویب منوط برای اکثریت آقایان نمایندگان محترم است

رئیس - آقای مشار اعظم (اجازه)

مشار اعظم - بنده مرضی ندارم

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

محمد هاشم میرزا شیخ رئیس - بنده مخالفم

رئیس - بفرمایند

شیخ رئیس - افلاخوبست آقایان نمایندگان اخلاقاً اجازه بفرمایند که يك نفر مخالف در لوابی و پیشنهادات مذاکره کنند بعد بگویند مذاکرات کافی است.

بنده با عصر مخالفم مخصوصاً برای زمستان که همیشه ملاحظه فرموده اید که راه های اغلب آقایان دور است و وسائط نقلیه هم نیست و مطالبی اگر در خطر آقایان باشد در دوره گذشته تعطیل میشد و مطالب و مذاکرات آقایان برای روز دیگر نمیرسید و مغیرین هم منتظر اخبار بودند و مستخدمین مجلس هم همینطور در زمستانه و شب ها اسباب زحمت میشود.

خوبست آقایان زودتر تشریف بیاورند که جلسه زودتر تشکیل شود.

بنابر این بنده کاملاً با عصر مخالفم

رئیس - رای میکنیم باین پیشنهاد.

آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند (عده قلیلی قیام نمودند)

کمیسیون فوائد عامه:

آقای آقا سید یعقوب ۷۵ رای

ملک التجار ۷۴

سردار مخم ۷۲

رهنما ۷۱

میرزا آقا خان مصرانقلاب ۷۱

اعتبار الدوله ۷۰

شیروانی ۶۹

ضیاء الاطباء ۶۹

شیخ رئیس یزدی ۶۸

صدرانی ۶۸

اسکندری ۹۸

شاهزاده شیخ رئیس ۶۴

کمیسیون قوانین مایه:

آقای حاج عز الممالک ۷۶ رای

عماد السلطنه ۷۵

آقای سردار معتمد ۷۴

مشار اعظم ۷۲

شاهزاده غلامحسین میرزا ۷۱

آقای مقوم الملك ۷۱

معتمد السلطنه ۷۱

داور ۷۰

حاج میرزا عبدالوهاب ۶۹

میرزا بدالله خان ۶۹

امین الشریعه ۶۷

مدبر الملك ۶۵

کمیسیون معارف:

آقای امیرالم ۷۵ رای

ضیاء الواعظین ۷۵

احتشام الحکماء ۷۳

وحید الدوله ۷۲

سلطان العلماء ۷۰

مفتی ۷۰

کمیسیون نظام:

آقای امیرالم ۷۶ رای

سیددار اعظم ۷۶

دبر اعظم ۷۳

نظام التولیه ۷۲

سالار اشرف ۷۱

سالار لشکر ۷۱

احتشام الحکماء ۷۰

صوت السلطنه ۶۸

رئیس - تصویب نشده جلسه آتی به روز یکشنبه ساعت و نیم قبل از ظهر

مدرس - ساعت و نیم قبل از ظهر

رئیس - آقای ضیاء الواعظین (اجازه)

ضیاء الواعظین - بنده راجع بجلسه عرضی ندارم بعد از اعلام دستور عرض میکنم.

رئیس - آقای مدرس (اجازه)

مدرس - بنده عرض کردم و پیشنهاد کردم که چون روزها کوتاه میشود سه بظهر مانده جلسه شود ولیکن تمویق بنده از آن و گمان میکنم کارها بهتر پیشرفت کند.

رئیس - عده برای رای کافی نیست سه ساعت و نیم قبل از ظهر که خبر میکنند بعضی اوقات دو ساعت قبل از ظهر جلسه تشکیل میشود اگر سه ساعت باشد يك ساعت بظهر تشکیل میشود.

دستور را عرض میکنم اگر بعضی از آقایان برگشته رای میکنیم.

اولا پیشنهاد آقایان داور و دولت آبادی:

ثانیاً پیشنهاد شاهزاده شیخ رئیس که جزو دستور امروز هم بود بعد دو نفره خبر کمیسیون بودجه راجع بورتضایاالدین خان و سادات زنوزی و انتخاب کسری کمیسیون های معارف و داخله - آقای شیروانی.

(اجازه)

شیروانی - مرضی ندارم

رئیس - آقای طهرانی (اجازه)

آقا شیخ محمد علی طهرانی - بنده خیلی متأسفم که آقای مدرس از کمیسیون عدلیه استعفا داده اند و خواستم تقاضا کنم مقرر فرمایند در جلسه آتی به يك نفر دیگر هم بجای ایشان برای کمیسیون عدلیه انتخاب کنند که زودتر کار بچریان بيفتد و بملاءه استدعا میکنم به آقای وزیر معارف اطلاع داده شود که برای جواب سؤال بنده حاضرند

چون تقریباً يك ماه متجاوز است دو سؤال کرده ام يکي راجع بمعارف آذربایجان و يکي راجع به حقیقه جانت که اسباب خسارت تجارت مملکت را فراهم آورده خوبست تا کید فرمایند که بیایند جواب بدهند.

رئیس - آقای سهام السلطان (اجازه)

سهام السلطان - از کمیسیون نفت سه چهار نفر از اعضاء استعفا داده اند و دو نفر از اعضایش هم غائب هستند استدعا